

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שקלים, דף ז'

שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק אמר: כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה, שפתיו רוחשות עמו בקבר, שנאמר 'וחכך כיון הטוב' וגו' דובב שפתי ישנים - מה כומר של ענבים זה, כיוון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב, אף שפתותיהם של צדיקים, כיוון שאומרים דבר הלכה מפיהם של צדיקים שפתותיהם מרחשות עמהם בקבר.

חמרא - יין
שמעתתא - שמועה, הלכה

הסבר: לתלמידי חכמים שנפטרו יש הנאה כאשר אומרים דברי הלכה בשמם בעולם הזה, וכאשר עושים זאת כביכול שפתותיהם מתנועעות בקבר, כמו היין התוסס שמתנועע כשנוגעים בו. משום כך חשוב להקפיד לומר דבר בשם אומר.

על המפה

אשקלון

אשקלון היא עיר במישור החוף הדרומי. זוהי אחת הערים העתיקות בעולם, ונזכרת בתנ"ך בתור אחת מחמשת ערי הפלישתים. בתקופת בית שני היא נבנתה מחדש ושימשה כעיר נמל ומרכז תרבותי חשוב, בה התגוררו יהודים ונוכרים. בימי הביניים השתלטו עליה הצלבנים, אולם מאוחר יותר כבשו אותה הממלוכים והחריבו אותה. ליד חורבותיה קמה העיירה הערבית מג'דל, שלאחר בריחת תושביה במלחמת העצמאות הוחלט ליישב אותה ביהודים. עולים רבים התיישבו במקום, העיר הלכה וגדלה, ובשנת 1955 נקראה בשם אשקלון. כיום גרים באשקלון כ-144 אלף תושבים, והיא נחשבת לאתר תיירות לאומי.

עמודים רומיים בפארק הלאומי באשקלון
(Wikipedia, Tzvi A)

פסח כשר ושמה ומועדים לשמחה

דף ז': האנשים שציערו את דוד המלך

היו אנשים שרצו לצער את דוד המלך, והיו אומרים לו: דוד המלך - מתי כבר יבנה בית המקדש? למה הם אמרו לו כך? כי הם ידעו, שהקב"ה אמר לדוד המלך, שרק אחרי פטירתו יבנה בית המקדש, לכן הם אמרו לדוד אנחנו מחכים כבר שלא תחיה כדי שיבנה בית המקדש. אבל דוד המלך כלל לא הצטער. הוא אהב את ה' ואת עם ישראל, והוא אמר לה' גם אני רוצה שפית המקדש יבנה במהרה, אפילו שבשביל זה אצטרך למות מוקדם, כדי שלבני ישראל יהיה בית המקדש. אבל הקב"ה ענה לו: אתה עושה צדקה עם ישראל, ואתה שופט את עם ישראל, וזה חשוב לי יותר מהקורבנות שיקריבו בבית המקדש - בשום אופן לא תמות לפני זמנך.

דף ח': שמחת התורה

פעם אחת הגיע רבי אבהו לטבריה, שם הוא פגש את תלמידי רבי יוחנן. הסתכלו התלמידים על רבי אבהו וראו שהוא שמח שמחה גדולה מאוד, עד שהיה נראה שהפנים שלו מאירות מרוב שמחה. הלכו התלמידים לרבי יוחנן ואמרו לו: "ראינו את רבי אבהו, והוא כל כך שמח, בודאי הוא מצא אוצר יקר ובו הרבה כסף וזהב, לכן הוא שמח כל כך". אבל התלמוד מספר שרבי אבהו שמח כל כך, מפני שהוא מצא ברייתא (משנה שלא נכנסה למשניות) עתיקה, שלא היתה ידועה לו, ולכן הוא שמח בשמחת התורה, שהוא יכול ללמוד את ההלכה הזו.

דף ט': מה רכשו ב"תרומת הלשכה"?

הפרק הרביעי של מסכת שקלים מכונה "התרומה", על שם "תרומת הלשכה", שהיו נוטלים מהשקלים שכל בני ישראל תרמו, ומ"תרומת הלשכה" רכשו קורבנות ציבור. המשנה מפרטת כמה מקורבנות הציבור שרכשו בתרומת הלשכה: קורבנות התמיד: בכל יום היו מקריבים שני קורבנות, אחד בבוקר ואחד בערב. לכן הם מכונים "תמיד", כי הקריבו אותם תמיד, בכל יום. קורבנות המוסף: בשבתות, בראשי חודשים ובחגים, מקריבים קורבנות מוסף. מדוע קוראים להם "מוסף", מפני שהם קורבנות נוספים על קורבנות התמיד. המשנה מזכירה שלושה קורבנות ציבור נוספים, שבאים מן התבואה: א. קורבן העומר שמקריבים ביום השני של חג הפסח. ב. קורבן שתי הלחם שמביאים בחג השבועות. ג. לחם הפנים שהניחו על השולחן בבית המקדש בכל שבת.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מעמד קצירת העומר

התורה מצווה לקצור ולהביא למקדש את הקציר הראשון של השנה, לשם הקרבת מנחת העומר. הזמן שנקבע לכך הוא "ממחרת השבת". בתקופת בית שני הייתה מחלוקת גדולה סביב השאלה מה הכוונה במועד זה. הפרושים, עליהם נמנו חכמי ישראל, קבעו שהכוונה היא למחרת יום טוב הראשון של פסח. לעומת זאת הבייתוסים טענו שהכוונה היא למחרת יום השבת שאחרי הקרבת הפסח, ואין לה תאריך קבוע. כדי לשלול את עמדתם של הבייתוסים, נהגו החכמים לערוך את טקס קצירת העומר בחגיגות ובמעמד עם רב, ובכך הראו שהמצווה אכן מתקיימת דווקא במוצאי חג הפסח ולא בזמן אחר.

קציר תבואה בחג העומר, זכר למנחת העומר (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

קבוצת חברים מתנועת הנוער תכננה לטייל בחול המועד פסח בעיר מסוימת בארץ, שיש לה היסטוריה מעניינת, ואתרים חשובים שיש בהם סיפורי גבורה, מורשת קרב, ציונות וכו'. הבעיה התעוררה כאשר חברי הקבוצה גילו שליד מספר מקומות בהם הם עומדים לבקר פועלות מספר מסעדות המגישות לסועדים אוכל חמץ, ואף יש שם חנויות שיש בהן חמץ גמור. הדבר עורר דיון בין חברי הקבוצה האם נכון לטייל במקום שיש בסביבתו חמץ, ושזו האווירה שם?

מצד שני:

חלק מחברי הקבוצה טענו שזה לא העניין שלהם או האחריות שלהם מה קורה מסביב ברחובות או בחנויות. הם באים לטייל, להתרכז בהנאה של הטיול ובמקומות בהם הם רוצים להיות, והם מתעלמים לחלוטין מכל מיני מסעדות או חנויות בסביבה שיש בהן חמץ.

מצד אחד:

חלק מחברי הקבוצה טענו שזה לא ראוי בפסח להיות בסביבה שיש בה חמץ בפרהסייה. זה פוגע ברגשותיהם, לא מתאים לאווירת החג ומעכיר את ההנאה מהטיול. לכן עדיף לחפש מקום אחר לטייל בו, מקום שאין בו חמץ גלוי בפרהסייה.

ו...מה?
עֲתִכֶּם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

שביעי של פסח

שביעי של פסח הוא היום האחרון בחג הפסח. כמו היום הראשון, גם היום השביעי הוא יום טוב ואסור בעשיית מלאכה. זהו היום שבו עברו בני ישראל בים סוף והמצרים טבעו, ולכן נוהגים לומר בו את שירת הים בקול ובשמחה.

מי אני?

- אינני יהודי, והייתי חבר חשוב במועצת העיר אשקלון.
- הסיפור אודותי מופיע במסכת קידושין, דף ל"א ובמסכת עבודה זרה, דף כ"ג.
- בזכות המצווה הגדולה שעשיתי זכיתי ונולדה בעדרי פרה אדומה.
- הפכתי להיות סמל לכיבוד הורים.

שבת לא אכל

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	התקופה מאז ימינו	
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

-

דבר תורה

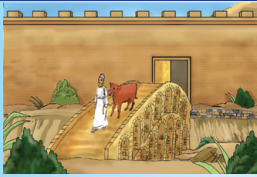
את שתי המכות הראשונות, דם וצפרדע, ידעו לעשות גם חרטומי מצרים. רק מול המכה השלישית - הכינים, עמדו החרטומים חסרי אונים ואמרו: **"אצבע אלוקים היא"**. מדוע, אפוא, עשה הקב"ה שתי מכות שגם החרטומים יכלו לעשות? וכי לא היה בכוחו למצוא מכות אחרות? ניתן לתרץ, שבכוונה רצה הקב"ה להתחיל במכות כאלו שגם החרטומים יכלו לעשות אותם, כי ידע שדווקא בצורה זו יגדל שמו בכל הארץ. אם מצרים היה עם פשוט, שאין בו קוסמים בעלי כוחות, היה ניתן לחשוב שהמכות שהביא ה' על מצרים הן לא כאלו גדולות. אבל עכשיו, כשראו העולם שאפילו במצרים המלאה קוסמים ובעלי כוחות, הצליח ה' לעשות מכות כאלו שגם חרטומי מצרים עמדו חסרי אונים מולן - הבינו והכירו כולם עד כמה גדולה ידו של ה'.

סדר מועד | מסכת פסחים, דפים י"א - י"ג

דף י': תרומת עצים לבית המקדש

בבית המקדש היתה "לשכת העצים", בה הונחו עצים, בהם השתמשו כדי להקריב את הקורבנות על המזבח. באותה תקופה, בתחילת בית המקדש השני, היו חסרים עצים, כי לא היה די כסף בבית המקדש כדי לרכוש עצים, ואז התנדבו משפחות מעם ישראל ותרמו עצים לבית המקדש. כאשר ראו זאת הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, הם תיקנו, שכל שנה ושנה, לתורמים האלה יש זכות מיוחדת להביא עצים לבית המקדש, גם כשבבית המקדש יהיה כבר מספיק עצים. המשפחות הללו, שזכו במצוה המיוחדת, היו עושות יום טוב מיוחד בימים שבהם הן הביאו עצים לבית המקדש.

דף י"א: גשר מיוחד לפרה האדומה

בבית המקדש עשו גשר מיוחד מהר הבית אל הר הזיתים לצורך הפרה האדומה. מדוע היה צריך לעשות גשר מיוחד? את הפרה האדומה היו שוחטים, ואחר כך שרפו את בשרה וערבבו את האפר במי מעין. את המים הללו היוז על מי שהיה טמא בגלל שנגע במת, וכך הוא נטהר.

היכן היו שוחטים את הפרה האדומה? בהר הזיתים, מול בית המקדש. לכן, את הפרה האדומה היו מוליכים מבית המקדש אל הר הזיתים, וחכמים חששו, שמא בדרך, מבית המקדש לר הר הזיתים, יעברו הכוהנים שמלזים את הפרה, על איזה קבר, בלי לשים לב, והם יהיו טמאים, והפרה האדומה תיפסל. לכן בנו גשר מיוחד, מבית המקדש עד הר הזיתים, עליו הוליכו את הפרה האדומה.

דף י"ב: הקדש בדק הבית

בדף זה לומדים על הקדש "בדק הבית" - מה פרוש המילים "בדק הבית"? "בדק" מלשון סדק, בקיעה, שנהיה סדק ונקע בבנין. בבית המקדש היו מתקנים כל סדק מיד, כי הרי זה ביתו של הקב"ה, והוא צריך להיות יפה ומפואר כל הזמן. הכסף שהוקדש בשביל הצרכים השונים של בית המקדש, נקרא "הקדש בדק הבית", כלומר, **הכסף קדוש בשביל המקומות שצריך לתקן אותם**. בשם "בדק הבית" השתמשו גם לכל צורך בית המקדש. **איך עושים הקדש? למשל, אדם שיש לו שעון יפה, יכול לקחת את השעון ולהגיד: "הרי זה הקדש".** מיד השעון נהיה קדוש, ואסור להשתמש בו בשום אופן. חייבים להביא אותו לבית המקדש. מה עשו בו בבית המקדש? אם היה לו שימוש בבית המקדש, השתמשו בו, ואם לא היה לו שימוש, הגזיר של הקדש מכר את השעון והשתמש בכסף לצורך ההקדש.

דף י"ג: אתונו של רבי פנחס בן יאיר

פעם אחת גנבו אנשים את האתון (חמור נקבה) של התנא רבי פנחס בן יאיר. שלושה ימים היתה האתון בגניבים, ולא הסכימה לאכול שום דבר. אמרו הגנבים: איזו מין אתון היא? מה נעשה איתה? היא עוד תמות ואצלנו מרעב! הבה נשיב אותה בחזרה לבעליה. שחררו הגנבים את האתון, והיא הלכה וחזרה לפתח ביתו של רבי פנחס בן יאיר.

הכניסו אנשי ביתו של רבי פנחס בן יאיר את האתון, והעמידו לפניו שעורים, כדי שתאכל. אבל, היא עדין לא הסכימה לאכול, מפני שהשעורים היו "דמאי". ("דמאי" זו תבואה של "עם הארץ" שיש חשש שאינו מפורש מעשרות), חכמים תיקנו להפריש ממנה תרומות ומעשרות, אבל הם תיקנו זאת רק על מאכל בני אדם ולא על תבואה שנקנתה למאכל לבעלי חיים. בכל זאת האתון לא הסכימה לאכול מהתבואה עד שעישרו אותה. מדיע הגמרא מספרת זאת? כדי ללמד אותנו, באיזו דרגה גבוהה היה רבי פנחס בן יאיר, שאפילו האתון שלו התנהגה כך.

חידה!

מצאו את המילים הבאות, שנשמעות דומות, אלא שבאחת מהן יש א' ובשנייה ע':

1. גדלים על עץ \ תוקפני, כוחני -

					\					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

2. קוצרים אותו ממחרת הפסח \ מדבר, מבטא מילים -

					\					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

3. מדברים בבית הדין \ עולים ממים רותחים -

					\					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

4. בעל ממון \ אזמר -

					\					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

לוא-לוא 'סא-סא' (לוא-לוא)
'לוא-לוא 'סא-סא' (לוא-לוא)

שאלות השבוע

- מה לא יכול היה לקרות בחייו של דוד המלך?
- אילו שלושה נביאים חיו בתחילת בית שני?
- מדוע האתון של רבי פנחס בן יאיר לא הסכימה לאכול?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למיל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* כפיקוח רואה חשבון

